

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน
อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม*

COMMUNITY ECONOMIC DEVELOPMENT ACCORDING TO THE SUFFICIENCY ECONOMY
PHILOSOPHY OF COMMUNITIES IN PHIMAN SUB-DISTRICT, NAGAE DISTRICT,
NAKHON PHANOM PROVINCE

Phra Daooudone Innakhone

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: narongchailopburi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม และ 3. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในสังคมจำนวน 12 ท่าน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ได้ยึดหลักการพัฒนา 5 ประการประกอบด้วย หลักความพอประมาณ หลักการมีเหตุผล หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี หลักเงื่อนไขความรู้ และหลักเงื่อนไขคุณธรรม โดยผู้นำชุมชนและคนในชุมชนบูรณาการหลักการเหล่านี้มาพัฒนาชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ
2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ บุคลากร การจัดสรรงบประมาณ กระบวนการบริหารจัดการ ทรัพยากรต่าง ๆ และเทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองและการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ
3. การวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนอาศัยองค์ประกอบ 4 ประการเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาได้

* Received April 29, 2024; Revised April 30, 2024; Accepted April 30, 2024

อย่างเต็มประสิทธิภาพได้แก่ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบการประเมินผล และการปรับปรุง และการพัฒนา

คำสำคัญ: การพัฒนา; เศรษฐกิจชุมชน; ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

This objectives of this study are consisted of: 1). to study community economic development according to the sufficiency economy philosophy of communities in Phiman Sub-district, Nagae District, Nakhon Phanom Province, 2). to study the factors conducive to community success in community economic development according to the philosophy of sufficiency economy of communities in Phiman Sub-district, Nakae District, Nakhon Phanom Province, and 3). to analyze community economic development and poverty alleviation according to the sufficiency economy philosophy of communities in Phiman Sub-district, Nagae District, Nakhon Phanom Province. Qualitative research was carried out in this study. The informal were 12 local administrators and related persons. The tools used in the research were in-depth interviews and content analysis was employed for data analysis.

The results of the research found that:

1. Community economic development according to the sufficiency economy philosophy of communities in Phiman Sub-district, Nagae District, Nakhon Phanom Province has adhered to five development principles, consisting of principle of moderation, rational principle, the principle of good immunity, principle of knowledge, and principle of morality. The community leaders and people in the community integrate these principles to develop the community to its full potential.
2. Community success factors consisted of internal factors such as personnel, budget, allocation, management process, various resources and technology and innovation; external factors include social, technological, economic and political aspects and support from various agencies.
3. Analysis of community economic development and poverty alleviation according to the Sufficiency Economy Philosophy revealed that the community relies on four elements to manage so that the community can develop with full efficiency, namely; planning, implementation, assessment, check, and improvement and development.

Keywords; Development; Community economy; Sufficiency economy philosophy

บทนำ

แนวคิดเกี่ยวกับ “การพัฒนา” เริ่มมีมาตั้งแต่อดีตกาล ด้วยการที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดำรงชีวิตด้วยการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคมแล้วมีการคัดเลือกผู้นำ เพื่อดำเนินการพัฒนากลุ่มของตนเองเพื่อการอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ อันเป็นการปฏิบัติสืบต่อกันมา กระทั่งถึงปัจจุบันก็ยังคงต้องมีการพัฒนากันอยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา การกำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาก็ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากสำนักคิดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุดังกล่าวคำว่าพัฒนาจึงได้กลายเป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก เพราะจากการที่ประเทศต่าง ๆ ต้องประสบกับปัญหาจากสงครามจึงจำเป็นที่จะต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการเพื่อดำเนินการปรับปรุงฟื้นฟู แก้ไขสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในประเทศของตนเอง จึงทำให้มีการนำคำว่าพัฒนาไปใช้ในหลายรูปแบบ กว้างขวางและแพร่หลาย เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม การพัฒนาการเมืองและการพัฒนาด้านอื่น ๆ เป็นต้น ดังนั้นการนำคำว่าพัฒนาไปใช้ ก็จะมีความหมายแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ที่นำไปใช้ โดยเนื้อหาในบทนี้เป็นการกล่าวถึงพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ซึ่งประกอบไปด้วย ความเป็นมาของการพัฒนา ความหมายของการพัฒนา ลักษณะของการพัฒนา แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา พัฒนาการของการพัฒนาในสังคมไทย การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ความสำคัญของการพัฒนา และยุทธศาสตร์การพัฒนา “การพัฒนา” หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่ว ๆ ไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือ การทำสิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น สนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้นหรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ

การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือการพัฒนา หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่าแต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลง ย่อมเกิดปัญหาในตัวมันเองเพียงแต่ว่าจะมีปัญหามาก หรือปัญหาน้อยถ้าหากตีความหมายการพัฒนาจะสามารถตีความหมายได้ 2 นัย คือ

1. “การพัฒนา” ในความเข้าใจแบบสมัยใหม่หมายถึง การทำให้เจริญในด้านวัตถุ รูปแบบและในเชิงปริมาณเช่น ถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่อง ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ เป็นต้น
2. “การพัฒนา” ในแง่ของพุทธศาสนาหมายถึง การพัฒนาคนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ โดยเน้นในด้านคุณภาพชีวิตและหลักของความถูกต้องพอดีซึ่งให้ผลประโยชน์สูงสุด ความกลมกลืน และความเอื้อกูลแก่สรรพชีวิตโดยไม่เบียดเบียน ทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อม (นิพนธ์, 2561)

เศรษฐกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตการบริโภค การจำหน่าย จ่ายแจกที่คนในท้องถิ่นชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับประโยชน์ของประชาชน และร่วมกันเป็นเจ้าของ เศรษฐกิจชุมชนมีรากฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญญาของชุมชนหรือทุนในชุมชน อาทิวัตถุวัฒนธรรม ประเพณี สภาพภูมิประเทศ ความหลากหลายทางทรัพยากรที่มีอยู่ เศรษฐกิจชุมชนมีลักษณะสำคัญคือ

ครอบครัวเป็นหน่วยการผลิต แรงงานของสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการอยู่รอดของครอบครัวต่อความพอเพียงและต่อความสามารถในการพึ่งตนเอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนเป็นตัวของตัวเอง มีพลวัตและสามารถที่จะอยู่รอดด้วยตัวเองได้ พัฒนาเคียงคู่ไปกับพัฒนาการของระบบทุนนิยม

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนเกิดจากการพัฒนาการเศรษฐกิจของโลกตามแนวทางทุนนิยม ได้ก่อให้เกิดปัญหาและผลเสียหลายประการแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา และในขณะเดียวกัน การศึกษาค้นคว้าเศรษฐกิจชุมชนในหลายประเทศทำให้มีหลักฐานในเชิงประจักษ์ว่า แม้สังคมเศรษฐกิจจะผ่านพัฒนาการมาแล้วหลายขั้นตอน นับแต่ชุมชนบุพกาลผ่านยุคเจ้าขุนมูลนาย ยุคการค้าอาณานิคม และการเติบโตของระบบทุนนิยม แต่ชุมชนหมู่บ้านก็ยังคงดำรงเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตน และยังมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาชุมชนในลาตินอเมริกาของโฮเซ คาลอส มาเรียเตกี การศึกษาชุมชนในประเทศอินเดียของมหาตมะ คานธี และงานศึกษาเศรษฐกิจชุมชนไทยของฉัตรทิพย์ นาถสุภา และคณะ เป็นต้น (ศิริพร, 2561)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2540 พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าถวาย พระพรชัยมงคลเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่าอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตนเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก จึงอาจล้าสมัย คนอื่นเขาต้องการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียกว่า เศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผล กระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) พอสรุปความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นแนวทางการดำรงชีวิต และการปฏิบัติตนของคนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐบาลเพื่อการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นต้องมีความรู้คู่กันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในด้วยความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างมีคุณธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลพิมานตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 บ้านพิมาน ตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ซึ่งห่างจากอำเภอนาแกประมาณ 7 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดนครพนมประมาณ 70 กิโลเมตร ประชาชนชาวตำบลพิมานประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คือ การทำนา ซึ่งการทำนาจะทำได้ทั้งนาปี และนาปรังซึ่งเป็นเกษตรน้ำฝนและเขตชลประทาน หลังฤดูเก็บเกี่ยวแล้วบางครั้งเรือจะปลูกพืชไร่ เช่น ถั่วลิสง ข้าวโพด แตงโม พริก ดอกไม้ พืชผักสวนครัว บริเวณพื้นที่ได้อ่างเก็บน้ำตอนพัฒนาอ่างเก็บน้ำดงน้อย มีการปลูกไม้ผล เช่น ลำไย เงาะมะขามหวาน และปัจจุบันประชาชนนิยมปลูกยางพารา นอกจากนี้บางครั้งเรือจะเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ไก่ เป็ด หมู เป็นต้น ตำบลพิมานมีภูมิปัญญาที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษมากมาย เช่น ภูมิปัญญาการจักสานทุกประเภท การทำนา ดนตรีพื้นบ้าน การฟ้อนรำ การทำบั้งไฟ การเย็บผ้าด้วยมือ การทำพานบายศรี การทำไม้ไผ่ประดิษฐ์ การทอเสื่อด้วยกก ผือ

ดังนั้น จึงมีความสนใจในการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และการสนับสนุนจากพลังของประชาชนในชุมชน นำมาสู่การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเพื่อการจัดการปัญหาของชุมชน ได้ตรงกับสภาพปัญหาอย่างแท้จริง บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองความพอดี พอควร สมเหตุสมผล และสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยพึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่เป็นหลัก และสามารถดำรงชีวิต เป็นรากฐานที่มั่นคงของชุมชนและสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
3. เพื่อวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักพัฒนาชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน รวมจำนวน 12 ท่าน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้ ตารางรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ลำดับที่	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ตำแหน่ง
๑	นายบัญชา ศรีชาหลวง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพิมาน
๒	นายสุราช จำปา	หัวหน้าสำนักงานปลัด อบต. พิมาน
๓	นายพรพิทักษ์ สาแสน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๔	นายยุทธพงศ์ ประเสริฐสังข์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๕	นายธนิษฐ์ ภูวนาคำ	นิติกรปฏิบัติการ
๖	นายไพฑูรย์ ตาริชัย	กำนันตำบลพิมาน
๗	นายคำฟอง พ่ออามาตย์	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านพิมาน
๘	นายศักดิ์ดา ปัญญาพ่อ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านพิมาน
๙	นางสาวขวัญจิตร วงศ์หลวงอุด	ปราชญ์ชาวบ้านในตำบลพิมาน
๑๐	นายเสด็จ วงศ์แสนชัย	ปราชญ์ชาวบ้านในตำบลพิมาน
๑๑	นายยันชัย วงศ์กระโซ่	ปราชญ์ชาวบ้านในตำบลพิมาน
๑๒	นางสมพงษ์ วงศ์ตาเทพ	ปราชญ์ชาวบ้านในตำบลพิมาน

ตารางที่ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแต่ละชิ้นรวมทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลัก ได้แก่ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักพัฒนาชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน รวมจำนวน 12 ท่าน โดยมีขั้นตอนลักษณะและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

1. กำหนดขอบเขตในการวิจัย
2. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย และนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขต่อไป
5. ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้ตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มเติม
6. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน

อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอ นาแก จังหวัดนครพนม โดยลักษณะของชุมชนแห่งนี้มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย บ้านเรือนมีความสะอาดเรียบร้อย มีการปลูกผักไว้ริมรั้วเพื่อเป็นแนวกันรั้วที่สวยงาม สามารถเก็บกินผลผลิตของพืชผักจากรั้วได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพอเพียง ผู้คนในชุมชนต่างมีความรัก ความปรองดอง สามัคคี เสียสละซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และสามารถพัฒนาให้ชุมชนเดินไปในทิศทางที่เจริญก้าวหน้า ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีกลุ่มอาชีพอื่น ๆ มาพัฒนาขึ้นมาในภายหลัง และชุมชนแห่งนี้มีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยยึดหลัก 5 ประการได้แก่

1. หลักความพอประมาณ โดยได้ยึดถือมาปฏิบัติเป็นหนึ่งในสามห่วงตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นจุดเริ่มต้น คือ หลัก ความพอประมาณ ชุมชนในตำบลพิมานต่างก็มีการดำเนินงานควบคู่กันตลอด ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชาวบ้านมีการใช้ชีวิตกันอย่างพอเพียง บางครัวเรือนมีการจักสาน หวาย-ไม้ไผ่ ผ้าเย็บมือ ผ้าย้อมครามเป็นเครื่องใช้และส่งขายเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับ ครอบครัว เช่น ตะกร้า กระบัง กระจาด ผ้าเย็บมือ ผ้าย้อมคราม ฯลฯ ในส่วนของบ้านเรือน และบริเวณภายในชุมชน ชาวบ้านต่างปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคเพื่อความประหยัด และยังเป็นผักสดที่ปลอดสารพิษ สร้างความสวยงามเป็นระเบียบของชุมชนให้น่าดู สะอาดตา

2. การมีเหตุผล โดยชาวบ้านในชุมชนตำบลพิมาน มีความรักความสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชาวบ้านจะเป็นผู้ตามที่ดี ร่วมกันคิด วิเคราะห์ถึงความถูกต้องของภารกิจงานชุมชน ขอบร่วม

ประชุมกิจกรรมของชุมชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนงานของชุมชน อีกทั้งชาวบ้านมีความ ยินดีที่จะให้ ผู้นำมาจากบุคคลภายนอกชุมชน เพราะเห็นว่าผู้นำที่มาจากภายนอกชุมชนนั้นจะมีแนวคิดที่แตกต่างในเรื่อง ของการพัฒนาที่สามารถต่อยอดให้ชุมชนประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี คนในชุมชนไม่เคยมีความคิดเห็นที่ แตกต่างกันจะทำกิจกรรมภายในชุมชนก็จะร่วมกันตลอด ผู้ใหญ่บ้านทุกคนสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยชุมชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยรุ่นบรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ปัจจุบันชาวบ้านใน ชุมชนยังมีการสืบทอดประเพณีเหล่านี้อยู่ เพื่อไว้ให้ลูกหลานได้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีนี้ไว้ เช่น ประเพณีบุญประดับดิน ประเพณีเทศน์มหาชาติ ประเพณีบุญบังไฟ ประเพณีทำบุญให้บรรพบุรุษ ฯลฯ ซึ่งชุมชนมีการดำเนินกิจกรรมประเพณีตลอดทั้งปี ขึ้นอยู่ กับช่วงระยะเวลาในการทำกิจกรรม ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่ ชาวบ้าน วัด โรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมนี้ด้วยเพื่อเป็นการร่วมแสดงออกถึงความรักความสามัคคีให้ชุมชนเป็นหนึ่งเดียวกัน และเพื่อสืบสาน ประเพณี วัฒนธรรมให้อยู่คู่ชุมชนตลอดไป

4. เงื่อนไขความรู้ โดยชุมชนในตำบลพิมานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน จึงมีการผลักดันให้ชาวบ้านไป ศึกษาดูงาน ณ หมู่บ้านเพ จังหวัดระยอง โดยศึกษาการบริหารจัดการ ชุมชน กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการแบ่งส่วนปันส่วน และชาวบ้านยังได้ไปศึกษาดูงาน การจัดตั้งโฮมสเตย์ ณ อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรสาคร เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานไปดำเนินการพัฒนาภายในชุมชนตำบลพิมานเอง อีกทั้ง หัวหน้ากลุ่มอาชีพยังได้เห็นถึงความสำคัญในการต่อยอดความรู้ ทักษะจากการทำเครื่องจักสานหวาย-ไม้ไผ่ ผ้าเย็บมือ ผ้าย้อมครามโดยได้ไปเข้าร่วมงานอบรมการ จักสาน ผ้าเย็บมือ ผ้าย้อมครามจากภายนอกชุมชนแล้ว นำความรู้มาถ่ายทอดสู่ชาวบ้านให้ได้มีทักษะการจักสาน ผ้าเย็บมือ ผ้าย้อมครามกัน ในการนี้มีวิทยากรจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (นศรพนม) ได้เข้ามาถ่ายทอดทักษะงานจัก สานให้กับชาวบ้านได้มีการเรียนรู้กันภายในชุมชน อีกด้วย

5. เงื่อนไขคุณธรรม ชุมชนในตำบลพิมานมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านในชุมชนถือปฏิบัติตาม หลักการเป็นคนดี 11 ประการ ซึ่งหนึ่งในสิบเอ็ดประการนี้มุ่งเน้นให้ทุกคนมีการประพฤติปฏิบัติตนเป็น คนดี ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม รักษาความเป็นประชาธิปไตย เน้นการพึ่งพาตนเองและหาเลี้ยงครอบครัวอย่าง สุจริต

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มี 2 ประเภท ได้แก่

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

บุคลากร ผู้นำชุมชนโดยผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้นำชุมชน อย่างเป็นทางการตระหนักถึงวิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้าน จึงได้มีการส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีการปฏิบัติตนตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ยึดถือหลักการเป็นคนดี 11 ประการ อีกทั้งผู้ใหญ่บ้านยังดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ให้กับชาวบ้านได้ถือปฏิบัติ เมื่อผู้ใหญ่บ้านขอความร่วมมือจากชาวบ้านให้ทำสิ่งต่าง ๆ ย่อมได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านด้วยความเต็มใจ

การจัดสรรงบประมาณ โดยได้รับการจัดสรรจากส่วนราชการในการนำมาพัฒนาชุมชน ซึ่งการติดต่อขอรับงบประมาณก่อนหน้านี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาและต้องยื่นเอกสารต่าง ๆ มากมาย เพราะว่าการติดต่อส่วนราชการถือว่าต้องดำเนินการตามขั้นตอนตามระยะเวลาบางครั้งชุมชนจึงต้องมีการนำงบประมาณส่วนกลางมาดำเนินการจัดกิจกรรมชุมชนก่อน ซึ่งงบประมาณที่ชุมชนมีไว้สำรองนี้ถือว่ามาจากการเก็บเงินภายในชุมชนนั่นเอง

กระบวนการบริหารจัดการ โดยชุมชนตำบลพิมานมีการดำเนินงานแบบหมู่บ้านพี่หมู่บ้านน้อง มีการบริหารงานร่วมกัน ผู้ใหญ่บ้านทุกคนเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุน จากวัดโดยท่านเจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพและศรัทธาอย่างยาวนาน ได้เข้ามาเป็นแกนนำในการช่วยขับเคลื่อนภารกิจของชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีการเน้นหลักผู้นำในการบริหารจัดการชุมชน

ด้านสังคม โดยสถานการณ์ทางสังคมอาจมีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมของผู้คนในชุมชนไม่มากนักน้อย ดังนั้น ผู้นำชุมชนพร้อมทั้งชาวบ้านจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อีกทั้งชุมชนต้องพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

ด้านสังคม โดยสถานการณ์ทางสังคมอาจมีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมของผู้คนในชุมชนไม่มากนักน้อย ดังนั้น ผู้นำชุมชนพร้อมทั้งชาวบ้านจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อีกทั้งชุมชนต้องพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ โดยการมีความรัก ความสามัคคีกัน ผู้ปกครองต้องมีการดูแลให้คำปรึกษาลูกหลาน

ด้านเทคโนโลยี โดยชุมชนตำบลพิมานได้รับการตอบรับจากสื่อมวลชนที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมชุมชนตามโครงการเยี่ยมบ้านยามเย็น โดยชาวบ้านได้มีการเตรียมอาหารคาว-หวาน ที่เรียกว่า “พาส์รับ” ไว้ต้อนรับคณะผู้มาเยี่ยมชมและสื่อมวลชน ถือได้ว่าสื่อมวลชนเป็นส่วนสำคัญในการนำเสนอผลงานของชุมชนให้บุคคลภายนอกได้รู้จักและยังเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสวิถีการดำเนินชีวิต เอกลักษณ์ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวบ้านชุมชนในตำบลพิมานได้อีกทางหนึ่งด้วย

ด้านเศรษฐกิจ โดยสภาพแวดล้อมภายนอกชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตภายในชุมชน เช่น สภาวะการตกต่ำของราคาข้าว ทำให้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชุมชนในตำบลพิมาน ทั้งนี้ชุมชนในตำบลพิมานจึงได้มีการส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีการดำรงตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการพอมีพอกิน ปลูกผักสวนครัวไว้ บริโภคเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้ง ยังมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว เช่น การทำเครื่องจักสานหวาย-ไม้ไผ่ ผ้าเย็บมือ ผ้าอ้อมคราม การประดิษฐ์ของที่ระลึก เป็นต้น

ด้านการเมืองและการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยปัจจุบันหลายชุมชนมีบูรณานำแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2556 - 2561 ด้านการเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากชุมชนที่

เข้มแข็งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีการพึ่งพาตนเองดำรงตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้นำชุมชนจึง ต้องมีความเข้าใจและพร้อมที่จะนำแผน นโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบันไปบูรณาการปรับใช้กับชุมชนเพื่อให้การบริหารงานชุมชนเป็นไปตามเป้าหมายและสอดคล้องต่อการขับเคลื่อนพัฒนา

3. วิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

การวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า เมืองค์ประกอบ 4 ประการประกอบด้วย

1. การวางแผน ถือเป็นหลักการหนึ่งที่ผู้ใหญ่บ้านในตำบลพิมาน ผู้ช่วย และหัวหน้ากลุ่มอาชีพต่างให้ความสำคัญในเรื่องของการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยขั้นตอนการวางแผนนี้ถือได้ว่าเป็นลำดับแรกที่ผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญทั้งในเรื่องการวางแผนด้านการบริหารจัดการกิจกรรมของชุมชน รวมไปถึงด้านการวางแผนงบประมาณในการจัดสรรเพื่อพัฒนากิจกรรมของชุมชนให้ประสบความสำเร็จต่อไป

2. การลงมือปฏิบัติ ชาวบ้านหมู่บ้านในตำบลพิมานอยู่กันแบบพี่น้อง มีกิจกรรมชุมชนอะไรก็จะมาช่วยกันจัด ช่วยกันทำก่อนวันจัดกิจกรรมสมาชิกในชุมชนต่างออกจากบ้านเพื่อมาช่วยกันจัดสถานที่ ผู้ใหญ่บ้านมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับลูกบ้านช่วยกันทำอย่างชัดเจน ทุกคนไม่เกี่ยงงาน แต่ละฝ่ายจะกระจายงานกันทำตามความถนัด ซึ่งเมื่อทุกคนได้รับหน้าที่แล้วก็จะลงมือปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทให้เสร็จตามกำหนดแผนที่ได้มีการกำหนดไว้ ทุกคนต่างมีความสุขที่ได้เข้ามา เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมบริหารจัดการภารกิจของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

3. การตรวจสอบการประเมินผล ผู้ใหญ่บ้านในตำบลพิมานได้มีการนำหลักการตรวจสอบประเมินผลมาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมของชุมชนโดยมีการตรวจสอบประเมินผลของรายรับ รายจ่าย วิธีการดำเนินชีวิต ของลูกบ้านให้ผู้ใหญ่บ้านสามารถติดตามว่าครัวเรือนใดกำลังประสบกับสภาวะรายจ่ายมากกว่า รายรับเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่เกินพอดี อีกทั้งปัญหาหนี้สินครัวเรือนเป็นห่วงเป็นกังวลในชุมชน ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านต่างมีการตรวจสอบจุดที่ชำรุดและนำมาสรุปผลว่าชุมชนต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมมากน้อยเพียงใด

4. การปรับปรุงและการพัฒนา ชุมชนตำบลพิมานเมื่อสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ รวมไปถึงกิจกรรมการจัดงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จหรือเกิดการชำรุดทรุดโทรม ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย หัวหน้ากลุ่มอาชีพ ได้เชิญชวนให้สมาชิกในชุมชนได้มาเข้าประชุมรับทราบถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนให้สามารถกลับมาใช้งานได้ดีตามเดิมและเพื่อให้ชุมชนเกิดความน่าอยู่ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการประกอบด้วย

1.1. หลักความพอประมาณ จะพบว่าชุมชนในตำบลพิมานได้ยึดถือมาปฏิบัติเป็นหนึ่งในสามห่วงตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นจุดเริ่มต้น คือ หลัก ความพอประมาณ โดยชุมชนในตำบลพิมานต่างก็มีการดำเนินงานควบคู่กันตลอด ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชาวบ้านมีการใช้ชีวิตกันอย่างพอเพียง บางครัวเรือนมีการจักสานหวาย-ไม้ไผ่ ผ้าเย็บมือ ผ้าย้อมครามเป็นเครื่องใช้และส่งขายเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับ ครอบครัว เช่น ตะกร้า กระบุง กระจาด ผ้าเย็บมือ ผ้าย้อมคราม ฯลฯ ในส่วนของบ้านเรือน และบริเวณภายในชุมชน ชาวบ้านต่างปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคเพื่อความประหยัด และยังเป็นผักสดที่ปลอดสารพิษ สร้างความสวยงามเป็นระเบียบของชุมชนให้น่าดู สะอาดตา โดยหลักความพอประมาณนี้จะเป็นหลักที่สำคัญมากหลักหนึ่งที่ชุมชนในตำบลพิมานร่วมกันยึดถือปฏิบัติมา ผู้นำชุมชนจะรณรงค์ให้ชาวบ้านใช้จ่ายอย่างพอเพียงและมีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อควบคุมเศรษฐกิจครัวเรือนให้อยู่ในจุดที่สมดุล ทั้งนี้จะเห็นว่าชุมชนมีบรรยากาศที่มีความแบบเรียบง่าย บ้านเรือนมีความสะอาดเรียบร้อย มีการปลูกผักไว้ริมรั้วเพื่อเป็นแนวกันรั้วที่สวยงาม สามารถเก็บกินผลผลิตของพืชผักจากรั้วได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการพอเพียง ผู้คนในชุมชนต่างมีความรัก ความปรองดอง สามัคคี เสียสละซึ่งกันและกัน

1.2 หลักการมีเหตุผล โดยชุมชนในตำบลพิมาน จะใช้เหตุผลร่วมกันในการทำกิจกรรมหลายๆอย่าง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมในโรงเรียน กิจกรรมของหมู่บ้าน หรือเรื่องราวที่ได้รับจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่น ๆ ล้วนจะต้องผ่านการประชุมความเห็นชอบจากบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่โดยตลอด และเหนือสิ่งอื่นใดชาวบ้านในชุมชนมีความรักความสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชาวบ้านจะเป็นผู้ตามที่ดี ร่วมกันคิด วิเคราะห์ถึงความถูกต้องของภารกิจงานชุมชน ขอบร่วม ประชุมกิจกรรมของชุมชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนงานของชุมชน อีกทั้งชาวบ้านมีความ ยินดีที่จะให้ผู้นำมาจากบุคคลภายนอกชุมชน เพราะเห็นว่าผู้นำที่มาจากภายนอกชุมชนนั้นจะมีแนวคิดที่แตกต่างในเรื่องของการพัฒนาที่สามารถต่อยอดให้ชุมชนประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี คนในชุมชนไม่เคยมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันจะทำกิจกรรมภายในชุมชนก็จะร่วมกันตลอด ผู้ใหญ่บ้านทุกคนสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้ ยึดหลักความเป็นคนดีของชุมชนมาปฏิบัติให้เกิดเป็นกฎเกณฑ์และแนวทางให้คนรุ่นใหม่ได้ยึดถือ

1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดี จะพบว่าชาวบ้านในชุมชนพิมาน ตำบลนาแก จังหวัดนครพนม จะมีความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองสูงและมีความภาคภูมิใจในการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจาก คนในชุมชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ปัจจุบันชาวบ้านใน ชุมชนยังมีการสืบทอดประเพณีเหล่านี้อยู่เพื่อไว้ให้ลูกหลานได้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีนี้ไว้ เช่น ประเพณีบุญประดับดิน ประเพณีเทศน์มหาชาติ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีทำบุญให้บรรพบุรุษ ฯลฯ ซึ่งชุมชนมีการดำเนินกิจกรรมประเพณีตลอดทั้งปี ขึ้นอยู่กับช่วงระยะเวลาในการทำกิจกรรม ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เฒ่าผู้

แก่ ชาวบ้าน วัด โรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนี้ด้วยเพื่อเป็นการร่วมแสดงออกถึงความรัก ความสามัคคีให้ชุมชนเป็นหนึ่งเดียวกัน และเพื่อสืบสานประเพณี วัฒนธรรมให้อยู่คู่ชุมชนตลอดไป ตั้งเป็นการ สร้างความรักความสามัคคี สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับ ชาวบ้านได้มีความรัก ห่วงแหนรักษาประเพณี วัฒนธรรม ของชุมชนให้อยู่คู่กับลูกหลานไว้ สิ่งเหล่านี้จะหล่อหลอมให้ชุมชนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ผู้วิจัยยังพบต่อไปว่า ภูมิคุ้มกันจากสภาพสังคมนี้จะส่งผลอย่างยิ่งให้ชุมชนมีความสามัคคีกันเป็นอย่างดี

1.4 การมีเงื่อนไขความรู้ เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการพัฒนาสิ่งใดก็ตามที่จะ ทำให้เกิดขึ้น ชุมชนใดก็ตามที่ประชาชนทั้งผู้นำและผู้ตามมีความรู้ความสามารถที่หลากหลายย่อมจะทำให้ ชุมชนนั้นมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างดี และมีการบริหารจัดการที่ง่ายต่อการพัฒนาไปเรื่อย ๆ แต่ถ้า หากคนในชุมชนยังขาดแคลนความรู้เป็นส่วนใหญ่ ปล่อยให้เป็นภาระของผู้นำแต่ฝ่ายเดียวหรือจาก หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาพัฒนาชุมชน ชุมชนนั้นก็พัฒนาไปได้อย่างลำบากและล่าช้าเป็นอย่างมาก ดังนั้น ความกระตือรือร้นและความใฝ่รู้ของคนในชุมชนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก รวมถึงการส่งเสริมจากสิ่งต่าง ๆ รอบชุมชน ดังจะเห็นได้ว่าชุมชนในตำบลพิมาน โดยเฉพาะผู้นำหมู่บ้านทุกคนในตำบลพิมาน ได้เล็งเห็นถึง ความสำคัญของการพัฒนาทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ชุมชน จึงมีการผลักดันให้ชาวบ้านไปศึกษาดูงาน ณ หมู่บ้านเพ จังหวัดระยอง โดยศึกษาการบริหารจัดการ ชุมชน กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการแบ่งส่วนปันส่วน และชาวบ้านยังได้ไปศึกษาดูงาน การจัดตั้ง โฮมสเตย์ ณ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานไปดำเนินการพัฒนาภายใน ชุมชนตำบลพิมานเอง อีกทั้งหัวหน้ากลุ่มอาชีพยังได้เห็นถึงความสำคัญในการต่อยอดความรู้ ทักษะจากการทำ เครื่องจักสานหวาย-ไม้ไผ่ โดยได้ไปเข้าร่วมงานอบรมการ จักสานจากภายนอกชุมชนแล้วนำความรู้มาถ่ายทอด สู่ชาวบ้านให้ได้มีทักษะการจักสานกัน ในการนี้มีทีมวิทยากรจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย (นศรพนม) ได้เข้ามาถ่ายทอดทักษะงานจักสานให้กับชาวบ้านได้มีการเรียนรู้กันภายใน ชุมชน อีกด้วย

1.5 เงื่อนไขคุณธรรม ในสังคมที่อุดมไปด้วยการพัฒนาอย่างแท้จริงย่อมจะมีคุณธรรมเข้าไปกำกับ อยู่เสมอ ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนในตำบลพิมานมีเงื่อนไขคุณธรรมที่หลากหลาย โดยจะเห็นจากชุมชนในตำบล พิมานมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านในชุมชนถือปฏิบัติตามหลักการเป็นคนดี ๑๑ ประการ ซึ่งหนึ่งในสิบเอ็ดประการ นี้มุ่งเน้นให้ทุกคนมีการประพฤติปฏิบัติตนเป็น คนดี ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม รักษาความเป็นประชาธิปไตย เน้นการพึ่งพาตนเองและหาเลี้ยงครอบครัวอย่างสุจริต ที่สำคัญชุมชนยังมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านห่างไกลจาก ยาเสพติด ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ มุ่งเน้นให้ชาวบ้านปฏิบัติตนเป็นคนดี ยึดถือตามหลักการเป็นคน ดี ๑๑ ประการแล้ว ยังมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง เมื่อทุก ครัวเรือนได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว จึงทำให้ชุมชนได้รับรางวัลด้านการมี คุณธรรมแบบอย่างที่ดี ชาวบ้านเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการดำรงไว้ซึ่งความดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม มี 2 ประเภท ได้แก่

ปัจจัยภายใน ได้แก่

2.1 บุคลากร จะพบว่า บุคลากรในชุมชนตำบลพิมานประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการตระหนักถึงวิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้าน จึงได้มีการส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ยึดถือหลักการเป็นคนดี 11 ประการ อีกทั้งผู้ใหญ่บ้านยังดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชาวบ้านได้ถือปฏิบัติ เมื่อผู้ใหญ่บ้านขอความร่วมมือจากชาวบ้านให้ทำสิ่งต่าง ๆ ย่อมได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านด้วยความเต็มใจ

2.2 การจัดการงบประมาณ จะพบว่า การจัดการงบประมาณของชุมชนตำบลพิมานได้รับการจัดสรรจากส่วนราชการในการนำมาพัฒนาชุมชน ซึ่งการติดต่อขอรับงบประมาณก่อนหน้านี้จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาและต้องยื่นเอกสารต่าง ๆ มากมาย เพราะว่าการติดต่อส่วนราชการถือได้ว่าต้องดำเนินการตามขั้นตอนตามระยะเวลาบางครั้งชุมชนจึงต้องมีการนำงบประมาณส่วนกลางมาดำเนินการจัดกิจกรรมชุมชนก่อน ซึ่งงบประมาณที่ชุมชนมีไว้สำรองนี้ถือได้ว่ามาจากการเก็บเงิน ภายในชุมชนกันเอง กองทุนหมู่บ้านนี้ผู้ใหญ่บ้านทุกคนต่างให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก เพราะว่าการจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการต้องอาศัยระยะเวลา จึงอาจไม่ทันกับการพัฒนาหรือจัดงานกิจกรรมภายในชุมชน ดังนั้น ชุมชนจึงได้มีการตกลงร่วมกัน ในการออมเงินคนละบาทในวันที่ 10 ของทุกเดือน จึงมีการเก็บรวบรวมเงินจากชาวบ้านเพื่อ นำเข้าสมทบกองทุนใช้เป็นกองกลางในการพัฒนาและจัดกิจกรรมของชุมชน อีกทั้งกองทุนนี้ยังมีไว้เพื่อให้ชาวบ้านได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดในอนาคตต่อไป

2.3 กระบวนการบริหารจัดการ จะพบว่า กระบวนการบริหารจัดการชุมชนในตำบลพิมานมีการดำเนินงานแบบหมู่บ้านพี่หมู่บ้านน้อง มีการบริหารงานร่วมกัน ผู้ใหญ่บ้านทุกคนเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุน จากวัดโดยท่านเจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพและศรัทธาอย่างซื่อสัตย์ ได้เข้ามาเป็นแกนนำในการช่วยขับเคลื่อนภารกิจของชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีการเน้นหลักผู้นำในการบริหารจัดการชุมชน นอกจากนี้ชาวบ้านชุมชนตำบลพิมานต่างเห็นความสำคัญถึงงานส่วนร่วมของชุมชน พอมีกิจกรรมที่ต้องการคนจำนวนมาก ๆ ชาวบ้านก็จะพร้อมใจกันออกมาช่วยอย่างเต็มที่ ทุกคนต่างให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการทำงาน ไม่ว่าจะในส่วนของท่านเจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยหัวหน้า กลุ่มอาชีพ รวมถึงชาวบ้านต่างให้กำลังใจซึ่งกันและกันเมื่อทำงานของชุมชนจึงรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เกิดความตึงเครียด ผลของการทำงานร่วมกันเป็นทีมให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมยอมทำให้ผลงานมีความสำเร็จตามเป้าหมาย

ปัจจัยภายนอก ได้แก่

2.1 ด้านสังคม เป็นด้านที่ส่งผลกระทบเป็นองค์รวมเนื่องจากเกี่ยวข้องกับวิถีชุมชนกับคนทุกคน เนื่องจากคนในชุมชนต้องพึ่งพิงอาศัยกันเป็นสังคมที่มีระบบระเบียบ สถานการณ์ทางสังคมอาจมี

ผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมของผู้คนในชุมชนไม่มากนักน้อย ดังนั้น ผู้นำชุมชนพร้อมทั้งชาวบ้านจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการเผชิญกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อีกทั้งชุมชนต้องพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ โดยการใช้ความรัก ความสามัคคีกัน ผู้ปกครองต้องมีการดูแลให้คำปรึกษาหลากหลาย เป็นต้น

2.2 ด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นด้านที่มีความสำคัญมากอีกด้านหนึ่งในการพัฒนาความเจริญมาสู่ชุมชน เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นความรู้ เป็นเครื่องมือในการทำงาน และการประกอบอาชีพให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และเป็นการประหยัดเวลาในการทำงานแบบเดิมที่ให้ผลผลิตแบบเดิม ๆ ซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในชุมชนในตำบลพิมานนี้ได้รับการตอบรับจากสื่อมวลชนที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมชุมชนตามโครงการเยี่ยมบ้านเยี่ยม โดยชาวบ้านได้มีการเตรียมอาหารคาว-หวาน ที่เรียกว่า “พาส์รับ” ไว้ต้อนรับคณะผู้มาเยี่ยมชมและสื่อมวลชน ถือได้ว่าสื่อมวลชนเป็นส่วนสำคัญในการนำเสนอผลงานของชุมชนให้บุคคลภายนอกได้รู้จักและยังเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัสวิถีการดำเนินชีวิต เอกลักษณ์ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวบ้านชุมชนในตำบลพิมานได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.3 ด้านเศรษฐกิจ เป็นด้านเกี่ยวกับการทำมาค้าขายและระบบการเงินของชุมชน โดยเศรษฐกิจของชุมชนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตภายในชุมชน เช่น สถานะการตกต่ำของราคาข้าว ทำให้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชุมชนในตำบลพิมาน ทั้งนี้ชุมชนในตำบลพิมานจึงได้มีการส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนมีการดำรงตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการพอมีพอกิน ปลูกผักสวนครัวไว้ บริโภคเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้ง ยังมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว เช่น การทำเครื่องจักสานหวาย-ไม้ไผ่ ผ้าเย็บมือ ผ้าอ้อมครามและย้อมจากเปลือกไม้ การประดิษฐ์ของที่ระลึก เป็นต้น

3. วิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

การวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ซึ่งผู้วิจัยค้นพบมีทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่

3.1 ด้านการวางแผน เป็นด้านที่คนในชุมชนโดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านในตำบลพิมาน ผู้ช่วย และหัวหน้ากลุ่ม อาชีพต่างให้ความสำคัญในเรื่องของการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรม ต่าง ๆ ของชุมชน โดยขั้นตอนการวางแผนนี้ถือได้ว่าเป็นลำดับแรกที่ผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญทั้งในเรื่องการวางแผนด้านการบริหารจัดการกิจกรรมของชุมชน รวมไปถึงด้านการวางแผนงบประมาณในการจัดสรรเพื่อพัฒนากิจกรรมของชุมชนให้ประสบความสำเร็จต่อไปทั้งนี้ การวางแผนบริหารจัดการ โดยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย หัวหน้ากลุ่มอาชีพที่เป็นแกนนำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อได้มีการวางแผนถึงเรื่องการบริหารงานชุมชนแบบพอเพียงเน้นกระบวนการเรียนรู้ จึงได้ไปศึกษาดูงานชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร จัดการโดยชุมชนเอง และผู้ใหญ่บ้านในตำบลพิมานและชาวบ้านกลับมาวางแผนโดยการหารือให้ได้แนวทางและข้อสรุปในการบริหารงานชุมชนอย่างพอเพียงถือได้ว่าทุกคนให้ความสำคัญกับการวางแผนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การ

วางแผนอย่างต่อเนื่องไปยังงบประมาณ เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมของชุมชนนั้นจะให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยงบประมาณเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารจัดการกิจกรรมของชุมชนให้มีความต่อเนื่องนั่นเอง

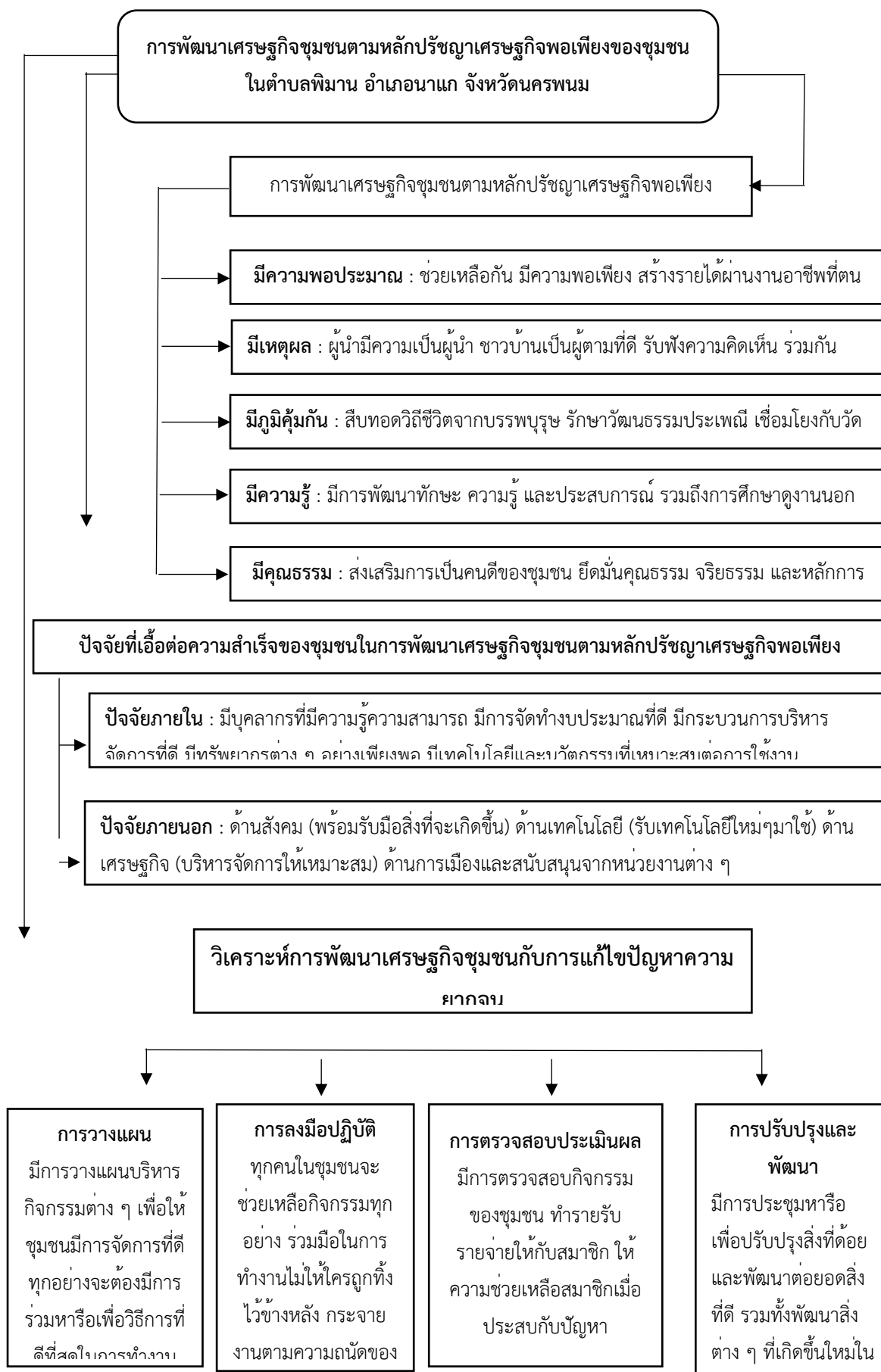
3.2. ด้านการลงมือปฏิบัติ จะพบว่า ชุมชนในตำบลพิมานอยู่กันแบบพี่น้อง มีกิจกรรมชุมชนอะไรก็จะมาช่วยกันจัด ช่วยกันทำ ก่อนวันจัดกิจกรรมสมาชิกในชุมชนต่างออกจากบ้านเพื่อมาช่วยกันจัดสถานที่ ผู้ใหญ่บ้านมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับลูกบ้านช่วยกันทำอย่างชัดเจน ทุกคนไม่เกี่ยงงาน แต่ละฝ่ายจะกระจายงานกันทำตามความถนัด ซึ่งเมื่อทุกคนได้รับหน้าที่แล้วก็จะลงมือปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ทุ่มแรงให้เสร็จตามกำหนดแผนที่ได้มีการกำหนดไว้ ทุกคนต่างมีความสุขที่ได้เข้ามา เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมบริหารจัดการภารกิจของชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

3.3 ด้านการตรวจสอบประเมินผล จะพบว่า ชุมชนในตำบลพิมานได้มีการนำหลักการตรวจสอบประเมินผลมาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมของชุมชนโดยมีการตรวจสอบประเมินผลของรายรับ รายจ่าย วิธีการดำเนินชีวิต ของลูกบ้านให้ผู้ใหญ่บ้านสามารถติดตามว่าครัวเรือนใดกำลังประสบกับสภาวะรายจ่ายมากกว่า รายรับเพื่อจะได้แก้ไขปัญหานั้นได้ทันถ่วงที อีกทั้งปัญหาถนนชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อภายในชุมชน ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านต่างมีการตรวจสอบจุดที่ชำรุดและนำมาสรุปผลว่าชุมชนต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมมากน้อยเพียงใด

3.4. ด้านการปรับปรุงและพัฒนา จะพบว่า ชุมชนในตำบลพิมาน จะมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จาก อาคารสถานที่รวมไปถึงกิจกรรมการจัดงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จหรือเกิดการชำรุดทรุดโทรม ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย หัวหน้ากลุ่มอาชีพ ได้เชิญชวนให้สมาชิกในชุมชนได้มาเข้าประชุมรับทราบถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหามาของชุมชนให้สามารถกลับมาใช้งานได้ดังเดิมและเพื่อให้ชุมชนเกิดความน่าอยู่ต่อไป

องค์ความรู้วิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

แผนภาพ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม จะพบว่า มีองค์ประกอบ 3 ประการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีองค์ประกอบย่อย 5 ประการ ได้แก่ มีความพอประมาณที่คนในชุมชนตำบลพิมาน จะต้องช่วยเหลือกัน มีความพอเพียง สร้างรายได้ผ่านงานอาชีพที่ตนถนัด การมีเหตุผล ได้แก่ การที่ผู้นำมีความเป็นผู้นำ ชาวบ้านเป็นผู้ตามที่ดี รับฟังความคิดเห็น ร่วมกันพัฒนาตำบลพิมาน โดยมีการรับฟังกันและกัน ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างดีที่สุด การมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยคนในชุมชนตำบลพิมานจะได้รับการสืบทอดวิถีชีวิตจากบรรพบุรุษ รักษาวัฒนธรรมประเพณี เชื่อมโยงกับวัด บ้าน โรงเรียน และแสดงออกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์และบ่งบอกถึงความเป็นตัวตนได้ดีที่สุด การมีความรู้ โดยคนในชุมชนตำบลพิมานจะมีการพัฒนาทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ รวมถึงการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อเอาความรู้นั้นกลับมาพัฒนาชุมชนและต่อยอดสิ่งที่ดีในชุมชนให้ก้าวไกลออกไป และสุดท้ายมีคุณธรรม ที่จะต้องมีการส่งเสริมการเป็นคนดีของชุมชน ยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม และหลักการประชาธิปไตย

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลักได้แก่

ปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีการจัดทำงบประมาณที่ดี มีกระบวนการบริหารจัดการที่ดี มีทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมต่อการใช้งาน

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านสังคม คนในชุมชนจะต้องพร้อมรับมือสิ่งที่จะเกิดขึ้น รับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้านเทคโนโลยี ที่จะต้องรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและการทำงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ด้านเศรษฐกิจ ที่จะต้องบริหารจัดการให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น ๆ และด้านการเมืองและสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความเชื่อเหลือจากภายนอกและนโยบายจากหน่วยงานที่สูงกว่า

3. วิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะมีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ มีการวางแผน โดยวางแผนบริหารกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการที่ดี ทุกอย่างจะต้องมีการร่วมหารือเพื่อวิธีการที่ดีที่สุดในการทำงาน มีการลงมือปฏิบัติที่ทุกคนในชุมชนจะช่วยเหลือกิจกรรมทุกอย่าง ร่วมมือในการทำงานไม่ให้ใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง กระจายงานตามความถนัดของแต่ละคน การตรวจสอบประเมินผลกิจกรรมของชุมชน ทำรายรับรายจ่ายให้กับสมาชิก ให้ความช่วยเหลือสมาชิกเมื่อประสบกับปัญหา และการปรับปรุงและพัฒนา โดยจะมีการประชุมหารือเพื่อปรับปรุงสิ่งที่ด้อย และพัฒนาต่อยอดสิ่งที่ดี รวมทั้งพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1. หน่วยงานของรัฐ ควรมุ่งเน้นให้มีการสนับสนุนปัจจัยหลาย ๆ อย่างเพื่อการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงของชุมชนและความพร้อมของบุคลากรที่ปฏิบัติงานจริง
2. ประชาชนในชุมชนควรร่วมกันในการพัฒนาชุมชนโดยอาศัยปัจจัยภายในและภายนอกที่ค้นพบในงานวิจัยมาพัฒนาต่อยอดเพื่อให้ชุมชนได้เกิดการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วเพื่อหาโอกาสใหม่ ๆ ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและบุคลากรของชุมชน
3. หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน ควรร่วมมือกับประชาชนในการเข้ามาดูแล และให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน รวมทั้งการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่ชุมชนต้องการเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และดำเนินการตามข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาของชุมชนและการกำหนดกิจกรรมของชุมชนในตำบลพิกุล ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรดำเนินการจัดทำเวทีประชาคมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมกันจัดทำแผนชุมชนที่ระบุความต้องการในการพัฒนาชุมชน มีการศึกษาเรียนรู้ มีการศึกษาต่อ ของประชาชนในชุมชน และควรดำเนินการจัดการเรื่องผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน การแปรรูปสินค้าต่าง ๆ ให้มีความหลากหลายยกระดับให้ดีขึ้นต่อไป
3. ควรร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาคราชการและเอกชนเพื่อให้คนในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาชุมชน รวมถึงการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถนำมายกระดับการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- นิพัทธ์ ชัยวรมุขกุล. (2561). การพัฒนา, สืบค้น 17 มีนาคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/485293>
- ศิริพร สัจจามันท์. (2561). แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน, สืบค้น 18 มีนาคม 2561, จาก <https://www.stou.ac.th/Stouonline/lom/data/sec/Alternative/01-01-01.html>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท เซ็นจูรี่.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด.

องค์การบริหารส่วนตำบลพิมาน อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. (2562). แผนพัฒนาสี่ปี พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2564, (อัดสำเนา).